

AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket

1.1. Produktidentifikator

Produktets form : Stoffblanding
Navn : Aspen R
UFI : YAQY-CX8U-7F9V-0WAM
Produktkode : 102005

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

1.2.1. Relevante, identifiserte bruksområder

Beregnet på allmennheten
Hovedbrukskategori : Profesjonell bruk, Bruk av forbrukere
Bruk av stoffet/blandingen : Drivstoff til 4 takts motorer.
Funksjons- eller brukskategori : Brennstoffer

1.2.2. Bruk som frarådes

Annet enn angitt ovenfor.

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Produsent

Lantmännen Aspen AB
Iberovägen 2
SE-438 54 Hindås
Sverige
T +46 301 230000
aspensds@lantmannen.com - www.aspen.se

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon : +46 301 230000 (08.00-16.30 CET)
For ikke-nødhjelpsansvarlig personell

Land	Organisasjon/Firma	Adresse	Nødtelefon	Kommentar
Norge	Giftinformasjonen	Folkehelseinstituttet Postboks 222 Skøyen 0213 Oslo	+47 22 59 13 00	Døgnåpent hele uken

AVSNITT 2: Fareidentifikasjon

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering iht. forordning (EF) nr. 1272/2008 [CLP]

Brannfarlige væsker, Kategori 1 H224
Etsende/irriterende for huden, Kategori 2 H315
Skade på arvestoffet i kjønnseller Kategori 1B H340
Kreftframkallende egenskaper, Kategori 1B H350
Reproduksjonstoksitet, Kategori 2 H361fd
Giftvirkning på bestemte organer – enkelteksponering, Kategori 3, H336
narkotiske virkninger
Giftvirkning på bestemte organer – gjentatt eksponering, Kategori 2 H373
Aspirasjonsfare, Kategori 1 H304
Farlig for vannmiljøet – kronisk fare, Kategori 2 H411
Hele teksten med H- og EUH-erklæringer: se del 16

Negative fysiokjemiske virkninger på menneskers helse og miljøet

Så vidt vi vet, utgjør ikke produktet noen særlig fare dersom almenne hygieneregler overholdes i industrien. Blanding inneholder benzen <0,1%.

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

2.2. Merkingselementer

Merking i henhold til forordning (EF) nr. 1272/2008 [CLP]

Farepiktogrammer (CLP)

Signalord (CLP)

Inneholder

Faresetning (CLP)

- : Fare
- : Toluene; Isomerat; Polymerisat; Alkylat
- : H224 - Ekstremt brannfarlig væske og damp.
- H304 - Kan være dødelig ved svelging om det kommer ned i luftveiene.
- H315 - Irriterer huden.
- H336 - Kan forårsake døsighet eller svimmelhet.
- H340 - Kan forårsake genetiske skader.
- H350 - Kan forårsake kreft.
- H361fd - Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen. Mistenkes for å kunne gi fosterskader.
- H373 - Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.
- H411 - Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
- : P102 - Oppbevares utilgjengelig for barn.
- P201 - Innhent særskilt instruks før bruk.
- P210 - Holdes vekk fra varme, varme overflater, gnister, åpen ild og andre antenningsskilder. Røyking forbudt.
- P260 - Ikke innånd damp.
- P273 - Unngå utslipp til miljøet.
- P280 - Benytt vernehansker, vernebriller.
- P301+P310 - VED SVELGING: Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER, en lege.
- P331 - IKKE framkall brekning.
- P501 - Innhold/beholder leveres til godkjent avfallsmottaker, i en åpen beholder.

2.3. Andre farer

Andre fareområder som ikke resulterer i klassifisering

- : Dampene er tyngre enn luften og kan bevege seg over store avstander til en antenningsskilde, før flammene slår tilbake til dampenes kilde. Ved høy konsentrasjon kan dampen forårsake irritasjon av luftveiene. Ved høy konsentrasjon kan dampen forårsake narkose. Langvarig eller gjentatt kontakt kan gi tørr eller sprukken hud.

Inneholder ingen PBT/vPvB-substanser $\geq 0,1$ % vurdert i henhold til REACH Vedlegg XIII

Miksturen inneholder ikke stoffer som er inkludert i listen i henhold til REACH Artikkel 59(1) for å ha hormonforstyrrende egenskaper, eller som betegnes for å ikke ha hormonforstyrrende egenskaper ved en konsentrasjon lik eller over 0,1 %, i henhold til kriteriene lagt frem i Kommisjonens delegerede forordning (EU) 2017/2100 eller Kommisjonens forordning (EU) 2018/605

AVSNITT 3: Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

3.1. Stoffer

Gjelder ikke

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

3.2. Stoffblandinger

Navn	Produktidentifikator	%	Klassifisering iht. forordning (EF) nr. 1272/2008 [CLP]
Toluen	CAS-nr: 108-88-3 EU nr: 203-625-9 EU-identifikationsnummer: 601-021-00-3 REACH-nr.: 01-2119471310-51	30 – 35	Flam. Liq. 2, H225 Skin Irrit. 2, H315 Repr. 2, H361d STOT SE 3, H336 STOT RE 2, H373 Asp. Tox. 1, H304 Aquatic Chronic 3, H412
Isomerat (Merknad P)	CAS-nr: 64741-70-4 EU nr: 265-073-5 EU-identifikationsnummer: 649-277-00-5 REACH-nr.: 01-2119480399-24	20 – 35	Flam. Liq. 1, H224 Skin Irrit. 2, H315 STOT SE 3, H336 Asp. Tox. 1, H304 Aquatic Chronic 2, H411
Polymerisat	CAS-nr: 64741-72-6 EU nr: 613-683-0 REACH-nr.: 01-2119487975-15	10 – 20	Flam. Liq. 1, H224 Skin Irrit. 2, H315 Muta. 1B, H340 Carc. 1B, H350 Repr. 2, H361fd STOT SE 3, H336 STOT RE 2, H373 Asp. Tox. 1, H304 Aquatic Chronic 2, H411
Alkylat (Merknad P)	CAS-nr: 68527-27-5 EU nr: 271-267-0 EU-identifikationsnummer: 649-282-00-2 REACH-nr.: 01- 2119471477-29	5 – 15	Flam. Liq. 1, H224 Skin Irrit. 2, H315 STOT SE 3, H336 Asp. Tox. 1, H304 Aquatic Chronic 2, H411
ETBE	CAS-nr: 637-92-3 EU nr: 211-309-7 REACH-nr.: 01-2119452785-29	5 – 10	Flam. Liq. 2, H225 STOT SE 3, H336
Xylener stoffer som er underlagt begrensninger for eksponering på arbeidsplasser (Merknad C)	CAS-nr: 1330-20-7 EU nr: 215-535-7 EU-identifikationsnummer: 601-022-00-9 REACH-nr.: 01-2119488216-32	≤ 5	Flam. Liq. 3, H226 Acute Tox. 4 (Hudkontakt), H312 (ATE=1100 mg/kg kroppsvekt) Acute Tox. 4 (Innånding), H332 (ATE=1,5 mg/l/4h) Skin Irrit. 2, H315 Eye Irrit. 2, H319 STOT SE 3, H335 STOT RE 2, H373 Asp. Tox. 1, H304 Aquatic Chronic 3, H412
Etanol	CAS-nr: 64-17-5 EU nr: 200-578-6 EU-identifikationsnummer: 603-002-00-5 REACH-nr.: 01-2119457610-43	< 5	Flam. Liq. 2, H225 Eye Irrit. 2, H319

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

Navn	Produktidentifikator	%	Klassifisering iht. forordning (EF) nr. 1272/2008 [CLP]
n-heksan (Urenhet) stoffer som er underlagt begrensninger for eksponering på arbeidsplasser	CAS-nr: 110-54-3 EU nr: 203-777-6 EU-identifikationsnummer: 601-037-00-0	<0,2	Flam. Liq. 2, H225 Skin Irrit. 2, H315 Repr. 2, H361f STOT SE 3, H336 STOT RE 2, H373 Asp. Tox. 1, H304 Aquatic Chronic 2, H411

Spesifikke konsentrasjonsgrenser:		
Navn	Produktidentifikator	Spesifikke konsentrasjonsgrenser
n-heksan (Urenhet)	CAS-nr: 110-54-3 EU nr: 203-777-6 EU-identifikationsnummer: 601-037-00-0	(5 ≤C < 100) STOT RE 2, H373

- Merknader : Inneholder ikke andre komponenter som påvirker produktets klassifisering
Blanding inneholder benzen <0,1%
Blandingen inneholder <3% butan (<0,1% butadien).
- Merknad C: Noen organiske stoffer kan enten markedsføres i en bestemt isomerisk form, eller som en mikstur bestående av flere isomere. I slike tilfeller må leverandøren påse at etiketten informerer om substansen er en spesifikk isomer eller en mikstur bestående av flere isomere.
- Merknad P: Merknad P: Klassifiseringen som kreftframkallende eller arvestoffskadelig kan utelates dersom det kan påvises at stoffet inneholder mindre enn 0,1 vektprosent benzen (EINECS-nr. 200-753-7). Dersom stoffet ikke er klassifisert som kreftframkallende, får i det minste sikkerhetssetningene (P102-)P260-P262-P301 + P310-P331 (tabell 3.1) eller S-setningene (2-)23-24-62 (tabell 3.2) anvendelse. Denne merknaden får bare anvendelse på visse komplekse oljebaserte stoffer i del 3.
- Hele teksten med H- og EUH-erklæringer: se del 16

AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

- FØRSTEHJELP generell : Ved eksponering eller mistanke om eksponering: Søk legehjelp. Vis dette sikkerhetsdatabladet til legen hvis du kan. Hvis ikke, vis legen pakningsvedlegget eller emballasjen.
- FØRSTEHJELP etter innånding : Flytt personen til frisk luft og sørg for at vedkommende har en stilling som letter åndedrettet. Oppsøk legen ved vedvarende pustebesvær.
- FØRSTEHJELP etter hudkontakt : Ta straks av forurensede klær. Vask huden med mye sepevann. Ta kontakt med en lege hvis hudirritasjon vedvarer.
- FØRSTEHJELP etter øyekontakt : Spyl øyeblikkelig med mye vann. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. Ved vedvarende øyeirritasjon: Søk legehjelp.
- FØRSTEHJELP etter svelging : Ikke fremkall oppkast. Tilkall legen umiddelbart. Ved oppkast må hodet holdes lavt slik at oppkast ikke kommer inn i luftveiene. Kan forårsake opptak i lungene, noe som forårsaker kjemisk lungebetennelse.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

- Symptomer/virkninger : Kan forårsake døsighet eller svimmelhet.
- Symptomer/virkninger ved innånding : Kan forårsake hodepine, kvalme og irritasjon av luftveiene. Kan forårsake opptak i lungene, noe som forårsaker kjemisk lungebetennelse.
- Symptomer/virkninger ved hudkontakt : Irritasjon. Gjentatt eksponering kan gi tørr eller sprukket hud.
- Symptomer/virkninger ved øyekontakt : Kan forårsake lett irritasjon.
- Symptomer/virkninger ved svelging : Fare for lungeødem. Inntak kan forårsake kvalme og brekninger.
- Kroniske symptomer : Kan forårsake kreft. Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen. Mistenkes for å kunne gi fosterskader. Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Behandles symptomatisk. Symptomer kan oppstå på et senere stadium.

AVSNITT 5: Brannslukkingstiltak

5.1. Slukningsmidler

Egnede brannslukningsmidler : Vannspray. Vanntåke. Tørt pulver. Skum. Karbondioksid.
Uegnet slukningsmiddel : Ikke bruk vannstråle.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brannfare : Ekstremt brannfarlig væske og damp. Damper som er tettere enn luften; kan forflyttes til bakkenivå. Kan antennes på avstand. Fare for sprengning ved oppvarming, da det indre trykket øker. Kjøl ned containere som er utsatt for varme med vannspray.
Eksplisjonsfare : Kan danne brennbare/eksplosive damp-luft blandinger.
Farlige nedbrytingsprodukter i tilfelle brann : Giftig røyk kan frigjøres.

5.3. Råd til brannmannskaper

Forholdsregler ved brann : Sørg for at beholder oppbevares tett lukket og langt unna varme, gnist og flamme. Åndedrettsvern skal benyttes ved utilstrekkelig ventilasjon. Bruk påkrevd personlig verneutstyr.
Brannslukningsinstruksjoner : Flytt beholdere fra brannen dersom det lar seg gjøre uten risiko for en selv. Gå vekk fra gassflasken og kjøøl denne ned med vann fra et beskyttet sted.
Beskyttelse under brannslukking : Ikke grip inn uten et egnet verneutstyr. Uavhengig åndedrettsvern. Heldekkende kroppvern.
Andre opplysninger : Dampene er tyngre enn luften og kan bevege seg over store avstander til en antennelseskilde, før flammene slår tilbake til dampenes kilde. Potensielt brannfarlig i kontakt med varme, gnist eller flamme.

AVSNITT 6: Tiltak ved utilsiktede utslipp

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

6.1.1. For personell som ikke er nødpersonell

Verneutstyr : Bruk anbefalt personlig verneutstyr.
Nødsprosedyrer : Ventiler utslippsområdet. Ikke utsett for åpen ild eller gnister. Røyking forbudt. Unngå innånding av damp. Unngå kontakt med huden og øynene. Fjern utslipp straks. Treff tiltak mot statisk elektrisitet.

6.1.2. For nødhjelpspersonell

Verneutstyr : Ikke grip inn uten et egnet verneutstyr. For ytterligere informasjon, se avsnitt 8: "Eksponeringskontroll/personlig verneutstyr".

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Unngå utslipp til miljøet. Stopp lekkasje dersom dette kan gjøres på en sikker måte. Sørg for at lekkasje eller utslipp ikke renner ut i sluker, kloakksystemet eller vassdrag. Unngå spredning av produktutslipp ved hjelp av sand eller jord. Om nødvendig, meld fra til kompetente lokale myndigheter.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Til opprydding : Dekk til utspilt produkt med et ikke-brennbart materiale, for eksempel sand, jord, vermikulitt.
Rengjøringsmetoder : Absorber utspilt væske i et absorberende materiale. Myndighetene må varsles dersom produkt flyter ut i kloakk eller offentlige vann.
Andre opplysninger : Faste materialer eller rester elimineres på et godkjent senter.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

For ytterligere informasjon, se avsnitt 13.

AVSNITT 7: Håndtering og lagring

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

- Forsiktighetsregler for sikker håndtering : Innhent særskilt instruks før bruk. Skal ikke håndteres før alle advarsler er lest og oppfattet. Sørg for god ventilasjon av arbeidsplassen. Bruk personlig verneutstyr. Holdes vekk fra varme, varme overflater, gnister, åpen ild og andre antenningskilder. Røyking forbudt. Beholder og mottaksutstyr jordes/potensialutlignes. Bruk verktøy som ikke avgir gnister. Treff tiltak mot statisk elektrisitet. Brennbar damp kan samles opp i containeren. Bruk eksplosjonssikkert utstyr. Brukes bare utendørs eller i et godt ventilert område. Unngå innånding av damp. Unngå kontakt med huden og øynene.
- Hygieniske forhåndsregler : Ikke spis, drikk eller røyk ved bruk av produktet. Vask alltid hendene etter håndtering. Tilsølte klær må vaskes før de brukes på nytt.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

- Tekniske tiltak : Beholder og mottaksutstyr jordes/potensialutlignes. Overhold gjeldende regelverk. Bruk en egnet beholder for å unngå miljøforurensning.
- Oppbevaringsbetingelser : Lagres lukket på et tørt, kjølig og meget godt ventilert sted. Beskyttes mot sollys. Må ikke utsettes for temperaturer høyere enn 50°C /122°F. Åpne containere må lukkes forsiktig og oppbevares i stående stilling for å forhindre lekkasje.
- Uforenlige produkter : Oksidasjonsmiddel.
- Lagringstemperatur : Oppbevares ved en temperatur på maks. 30°C / 86°F.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Identifiserte bruksområder for dette produktet er beskrevet i punkt 1.2.

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

8.1. Kontrollparametrer

8.1.1 Biologiske grenseverdier og nasjonale grenseverdier for eksponering på arbeidsplassen

Toluen (108-88-3)	
Norge - Grenser for arbeidseksposering	
Lokalt navn	Toluen
Grenseverdi (OEL TWA) [1]	94 mg/m ³
Grenseverdi (OEL TWA) [2]	25 ppm
Merknad	H: Kjemikalier som kan tas opp gjennom huden; E: EU har en veiledende grenseverdi og/eller anmerkning for stoffet.
Regulatorisk referanse	FOR-2021-06-28-2248
Xylener (1330-20-7)	
Norge - Grenser for arbeidseksposering	
Lokalt navn	Xylen (alle isomere)
Grenseverdi (OEL TWA) [1]	108 mg/m ³
Grenseverdi (OEL TWA) [2]	25 ppm
Merknad	H: Kjemikalier som kan tas opp gjennom huden; E: EU har en veiledende grenseverdi og/eller anmerkning for stoffet.
Regulatorisk referanse	FOR-2021-06-28-2248
Etanol (64-17-5)	
Norge - Grenser for arbeidseksposering	
Lokalt navn	Etanol

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

Etanol (64-17-5)	
Grenseverdi (OEL TWA) [1]	950 mg/m ³
Grenseverdi (OEL TWA) [2]	500 ppm
Regulatorisk referanse	FOR-2021-06-28-2248
n-heksan (110-54-3)	
Norge - Grenser for arbeidseksposering	
Lokalt navn	n-heksan
Grenseverdi (OEL TWA) [1]	72 mg/m ³
Grenseverdi (OEL TWA) [2]	20 ppm
Merknad	R: Kjemikalier som skal betraktes som reproduksjonstoksiske; E: EU har en veiledende grenseverdi og/eller anmerkning for stoffet.
Regulatorisk referanse	FOR-2021-06-28-2248

Eksposeringsgrenseverdier for de øvrige bestanddeler

Alkylat som oktan (111-65-9)		
Norge - Grenser for arbeidseksposering		
Lokalt navn	Oktan	
Grenseverdi (OEL TWA) [1]	725 mg/m ³	
Grenseverdi (OEL TWA) [2]	150 ppm	
Regulatorisk referanse	FOR-2021-06-28-2248	
Isomerat som heptan (142-82-5)		
Norge - Grenser for arbeidseksposering		
Lokalt navn	Heptan	
Grenseverdi (OEL TWA) [1]	800 mg/m ³	
Grenseverdi (OEL TWA) [2]	200 ppm	
Merknad	E: EU har en veiledende grenseverdi og/eller anmerkning for stoffet.	
Regulatorisk referanse	FOR-2021-06-28-2248	

8.1.2. Anbefalte overvåkingsprosedyrer

Ingen ytterligere informasjon foreligger

8.1.3. Kontaminanter dannet i luft

Ingen ytterligere informasjon foreligger

8.1.4. Avledede nivåer uten virkning («DNEL») og beregnet konsentrasjon uten virkning («PNEC»)

Polymerisat (64741-72-6)	
DNEL/DMEL (Arbeidstakere)	
Akutt - systemiske effekter, innånding	1286,4 mg/m ³
Akutt - lokale effekter, innånding	1066,67 mg/m ³
Langsiktig - lokale effekter, innånding	837,5 mg/m ³
DNEL/DMEL (Befolkningen generelt)	
Akutt - systemiske effekter, innånding	1152 mg/m ³
Akutt - lokale effekter, innånding	640 mg/m ³

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

Polymerisat (64741-72-6)

Langsiktig - lokale effekter, innånding

178,57 mg/m³

8.1.5. Kontroll banding

Ingen ytterligere informasjon foreligger

8.2. Eksponeringskontroll

8.2.1. Egnede tekniske kontrollmekanismer

Egnede tekniske kontrollmekanismer:

Inneholder CMR-stoff(er). Yrkeshygenisk overvåking. Sørg for god ventilasjon av arbeidsplassen. Bruk anbefalt personlig verneutstyr. Håndteres i samsvar med god yrkeshygiene og sikkerhetsforskrifter. Bruk gnistfrie og eksplosjonssikre apparater og belysning.

8.2.2. Personlig verneutstyr

Personlig verneutstyr:

Hansker.

Personlig verneutstyr – symbol(er):

8.2.2.1. Øye- og ansiktsvern

Øyebeskyttelse:

Ved fare for væskesprut: Bruk tetsittende vernebriller eller ansiktsskjerm

8.2.2.2. Hudbeskyttelse

Hud- og kroppsvern:

Bruk egnede verneklær

Håndvern:

Beskyttelseshansker

Håndvern

type	Materiale	Gjennomtrenging	Tykkelse (mm)	Penetrering	Standard
	Nitrilgummi (NBR), Viton® II	6 (> 480 minutter)	>0,4 mm		EN 374-2, EN 374-3

8.2.2.3. Åndedrettsvern

Åndedrettsvern:

Ved utilstrekkelig ventilasjon, bruk et uavhengig åndedrettsvern

Åndedrettsvern

Enhet	Filtertype	Vilkår	Standard
Flerbrukshalvmaske	AX-filter 'brun)		EN 140

8.2.2.4. Termiske risikoområder

Beskyttelse mot termiske farer:

Ingen ytterligere informasjon foreligger.

8.2.3. Begrensning og overvåking av miljøeksponeringen

Begrensning og overvåking av miljøeksponeringen:

Sørg for at lekkasje eller utslipp ikke renner ut i sluker, kloakksystemet eller vassdrag. Forbrukerens og yrkesmessig produktanvendelse som fører til utslipp av flyktige bestanddeler i luften. Flyktige stoffer utsatt for kontroller av utslipp til luft. Slå opp del 7 for informasjon om trygg håndtering.

Andre opplysninger:

Ikke spis, drikk eller røyk ved bruk av produktet.

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Form	: Væske
Farge	: lys gul.
Utseende	: klar.
Lukt	: Petroleum.
Luktterskel	: Ikke tilgjengelig
Smeltepunkt	: Ikke tilgjengelig
Frysepunkt	: Ikke tilgjengelig
Kokepunkt	: 30 – 205 °C EN ISO 3405
Brannfarlighet	: Ekstremt brannfarlig væske og damp.
Eksplisjonsgrenser	: Se nedenfor
Nedre eksplisjonsgrense	: 1 vol %
Øvre eksplisjonsgrense	: 8 vol %
Flammepunkt	: -45 °C
Selvantennelsestemperatur	: > 300 °C
Nedbrytningstemperatur	: Ikke tilgjengelig
pH	: Ikke tilgjengelig
Viskositet, kinematisk	: < 1 mm ² /s 40°C
Løselighet	: Oppløselig i hydrokarboner.
Delingskoeffisient n-oktanol/vann (Log Kow)	: 4,3 – 4,8 (anslått verdi)
Damptrykk	: 55 – 65 kPa EN 13016-1 (37,8°C)
Damptrykk ved 50°C	: Ikke tilgjengelig
Massetetthet	: 745 – 775 EN ISO 12185 (15°C)
Relativ tetthet	: Ikke tilgjengelig
Relativ dampetthet ved 20°C	: > 1 luft = 1
Partikkels karakteristikk	: Gjelder ikke

9.2. Andre opplysninger

9.2.1. Opplysninger med hensyn til fysiske fareklasser

Ingen ytterligere informasjon foreligger

9.2.2. Andre sikkerhetskjennetegn

Relativ fordampningshastighet (butylacetat=1)	: > 10
Spesifikk ledningsevne	: > 1000 pS/m EN 15938 (20°C)

AVSNITT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet

Produktet er ikke reaktivt i normale bruks-, oppbevarings- og transportforhold.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabil under normale forhold.

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Ingen farlig kjent reaksjon i normale bruksforhold.

10.4. Forhold som skal unngås

Ingen i anbefalte oppbevarings- og håndteringsforhold (se avsnitt 7). Unngå kontakt med varme flater. Direkte solstråler. Varme. Ingen flammer, ingen gnister. Fjern all antenneskilde. Unngå kontakt med: Alle varmekilder, direkte sollys inkludert.

10.5. Uforenlige materialer

Oksidasjonsmiddel.

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

I normale oppbevarings- og bruksforhold skulle det ikke dannes noe farlig nedbrytningsprodukt.

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

11.1. Opplysninger om fareklasser som definert i forordning (EF) nr. 1272/2008

Akutt toksisitet (oral) : Ikke klassifisert
Akutt toksisitet (hud) : Ikke klassifisert
Akutt toksisitet (innånding) : Ikke klassifisert

Toluen (108-88-3)	
LD50 oral rotte	5580 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Animal sex: male, Guideline: EU Method B.1 (Acute Toxicity (Oral)), 95% CL: 5300 - 5910
LD50 hud kanin	> 5000 mg/kg kroppsvekt Animal: rabbit, Animal sex: male, 95% CL: 9,63 - 20,77

Isomerat (64741-70-4)	
LD50 oral rotte	> 5000 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Guideline: OECD Guideline 401 (Acute Oral Toxicity)

Polymerisat (64741-72-6)	
LD50 oral rotte	> 5000 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Guideline: OECD Guideline 401 (Acute Oral Toxicity)

Alkylat (68527-27-5)	
LD50 oral rotte	> 5000 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Guideline: OECD Guideline 401 (Acute Oral Toxicity)
LD50 hud kanin	> 2000 mg/kg (metode OECD 402)
LC50, Innånding, rotte	> 5610 mg/m³ ((metode OECD 403))

ETBE (637-92-3)	
LD50 oral rotte	> 2003 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Guideline: OECD Guideline 401 (Acute Oral Toxicity), Guideline: EU Method B.1 (Acute Toxicity (Oral))
LD50 hud kanin	> 2000 mg/kg kroppsvekt Animal: rabbit, Guideline: OECD Guideline 402 (Acute Dermal Toxicity)
LC50 Inhalering - Rotte	> 5,88 mg/l air Animal: rat, Guideline: OECD Guideline 403 (Acute Inhalation Toxicity)

Xylener (1330-20-7)	
LD50 hud kanin	12126 mg/kg kroppsvekt Animal: rabbit, Animal sex: male

Etanol (64-17-5)	
LD50 oral rotte	15010 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Animal sex: female, Guideline: OECD Guideline 401 (Acute Oral Toxicity), 95% CL: 14450 - 15560
LD50 oralt	8300 mg/kg kroppsvekt Animal: mouse

Hudetsing/hudirritasjon : Irriterer huden.
Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon : Ikke klassifisert
Ytterligere informasjon : Lett irriterende men klassifisering ikke relevant
Sensibilisering ved innånding eller hudkontakt : Ikke klassifisert
Arvestoffskadelig virkning på kjønnseller : Kan forårsake genetiske skader.
Kreftframkallende egenskaper : Kan forårsake kreft.
Giftighet for reproduksjon : Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen. Mistenkes for å kunne gi fosterskader.

ETBE (637-92-3)	
NOAEL (dyr/hankjønn, F0/P)	300 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Animal sex: male, Guideline: OECD Guideline 415 (One-Generation Reproduction Toxicity Study)
NOAEL (dyr/hunkjønn, F0/P)	300 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Animal sex: female, Guideline: OECD Guideline 415 (One-Generation Reproduction Toxicity Study)

STOT – enkelteksponering : Kan forårsake døsighet eller svimmelhet.

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

Xylener (1330-20-7)	
STOT – enkelteksponering	Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
STOT – gjentatt eksponering	: Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.
Toluen (108-88-3)	
LOAEL (oral, rotte, 90 dager)	1250 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Guideline: EU Method B.26 (Sub-Chronic Oral Toxicity Test: Repeated Dose 90-Day Oral Toxicity Study in Rodents)
NOAEL (oral, rotte, 90 dager)	625 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Guideline: EU Method B.26 (Sub-Chronic Oral Toxicity Test: Repeated Dose 90-Day Oral Toxicity Study in Rodents)
NOAEC (innånding, rotte, damp, 90 dager)	2,355 mg/l air Animal: rat, Guideline: EU Method B.29 (Sub-Chronic Inhalation Toxicity: 90-Day Study)
STOT – gjentatt eksponering	Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.
ETBE (637-92-3)	
NOAEC (innånding, rotte, gass, 90 dager)	500 ppm Animal: rat, Guideline: EPA OTS 798.2450 (90-Day Inhalation Toxicity)
Xylener (1330-20-7)	
LOAEL (oral, rotte, 90 dager)	150 mg/kg kroppsvekt Animal: rat, Animal sex: male, Guideline: OECD Guideline 408 (Repeated Dose 90-Day Oral Toxicity in Rodents), Guideline: EPA OPP 82-1 (90-Day Oral Toxicity)
STOT – gjentatt eksponering	Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.
Etanol (64-17-5)	
NOAEL (subkronisk, oral, dyr/mannlig, 90 dager)	< 9700 mg/kg kroppsvekt Animal: mouse, Animal sex: male, Guideline: EPA OPPTS 870.3100 (90-Day Oral Toxicity in Rodents)
NOAEL (subkronisk, oral, dyr/kvinnelig, 90 dager)	> 9400 mg/kg kroppsvekt Animal: mouse, Animal sex: female, Guideline: EPA OPPTS 870.3100 (90-Day Oral Toxicity in Rodents)
Aspirasjonsfare	: Kan være dødelig ved svelging om det kommer ned i luftveiene.
Aspen R	
Viskositet, kinematisk	< 1 mm ² /s 40°C

11.2. Opplysninger om andre farer

Ingen ytterligere informasjon foreligger

AVSNITT 12: Økologiske opplysninger

12.1. Giftighet

Økologi - generell	: Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
Farlig for vannmiljøet, kortids (akutt)	: Ikke klassifisert
Farlig for vannmiljøet, langtid (kronisk)	: Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
Ikke raskt nedbrytbart	

Toluen (108-88-3)	
LC50 - Fisk [1]	5,5 mg/l Test organisms (species): Oncorhynchus kisutch
LOEC (kronisk)	2,76 mg/l Test organisms (species): Ceriodaphnia dubia Duration: '7 d'
NOEC (kronisk)	0,74 mg/l Test organisms (species): Ceriodaphnia dubia Duration: '7 d'
NOEC kronisk, fisk	1,39 mg/l Test organisms (species): Oncorhynchus kisutch Duration: '40 d'
Alkylat (68527-27-5)	
EC50 - Krepdyr [1]	> 100 mg/l

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

ETBE (637-92-3)

LC50 - Fisk [1]	574 mg/l Test organisms (species): Menidia beryllina
EC50 - Krepssdyr [1]	110 mg/l Test organisms (species): Daphnia magna
EC50 72h - Alger [1]	1100 mg/l Test organisms (species): Pseudokirchneriella subcapitata (previous names: Raphidocelis subcapitata, Selenastrum capricornutum)
NOEC (kronisk)	3,39 mg/l Test organisms (species): Americamysis bahia (previous name: Mysidopsis bahia) Duration: '28 d'

Xylener (1330-20-7)

LC50 - Fisk [1]	2,6 mg/l Test organisms (species): Oncorhynchus mykiss (previous name: Salmo gairdneri)
EC50 - Krepssdyr [1]	> 3,4 mg/l Test organisms (species): Ceriodaphnia dubia
NOEC kronisk, fisk	> 1,3 mg/l Test organisms (species): Oncorhynchus mykiss (previous name: Salmo gairdneri) Duration: '56 d'

Etanol (64-17-5)

LC50 - Fisk [1]	14,2 g/l Test organisms (species): Pimephales promelas
NOEC (kronisk)	9,6 mg/l Test organisms (species): Daphnia magna Duration: '9 d'

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Aspen R

Persistens og nedbrytbarhet	Kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i miljøet. Ikke lett biologisk nedbrytbar. Iboende biologisk nedbrytbarhet. Inneholder flyktig(e) stoff(er), kan spre seg i atmosfæren. Kan brytes ned av fotokjemiske prosesser.
-----------------------------	---

12.3. Bioakkumuleringsevne

Aspen R

Delingskoeffisient n-oktanol/vann (Log Kow)	4,3 – 4,8 (anslått verdi)
Bioakkumuleringsevne	Inneholder (en/flere) bioakkumulerbar(e) komponent(er).

12.4. Mobilitet i jord

Aspen R

Økologi - jord/mark	Meget flyktig væske. Produktet fordampes lett. Flyter i vann. Produktet adsorberes i jord.
---------------------	--

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Ingen ytterligere informasjon foreligger

12.6. Hormonforstyrrende egenskaper

Ingen ytterligere informasjon foreligger

12.7. Andre skadevirkninger

- Andre skadevirkninger : Produktet fordampes lett. Ved stort utslipp: Danner en tynn oljefilm på vannets overflate. Kan være skadelig for vannlevende organismer, flora, organismer i jord.
- Ytterligere informasjon : Unngå utslipp til miljøet.

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

AVSNITT 13: Sluttbehandling

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Avfallsbehandlingsmetoder	: Innholdet/holderen avhendes i henhold til den godkjente avfallsinnsamlerens sorteringsinstrukser.
Anbefalinger for kassering av produkt/emballasje	: Produkt og emballasje som inneholder rester av eller er forurensset med farlige stoffer; Fjernes som farlig avfall. Når de er helt tomme er beholderne resirkulerbare som all annen emballasje.
Ytterligere informasjon	: Brennbar damp kan samles opp i containeren. De tomme beholderne håndteres forsiktig da væskerestene er antennelige.
Økologi - avfallsstoffer	: Unngå utslipp til miljøet.
Europeisk avfallsliste (EAL) kode	: 13 07 02* - bensin 15 01 10* - emballasje som inneholder rester av eller er forurensset av farlige stoffer 15 01 02 - emballasje av plast 15 01 04 - emballasje av metall

AVSNITT 14: Transportopplysninger

I samsvar med ADR / IMDG / IATA / RID

14.1. FN-nummer eller ID-nummer

UN-nr. (ADR)	: UN 1203
UN-nr. (IMDG)	: UN 1203
UN-nr. (IATA)	: UN 1203
UN-nr. (RID)	: UN 1203

14.2. FN-forsendelsesnavn

Varenavn (ADR)	: BENSIN
Varenavn (IMDG)	: PETROL
Varenavn (IATA)	: Petrol
Varenavn (RID)	: BENSIN

14.3. Transportfareklasse(r)

ADR

Transportfareklasse(r) (ADR)	: 3
Faresedler (ADR)	: 3
	:

IMDG

Transportfareklasse(r) (IMDG)	: 3
Faresedler (IMDG)	: 3
	:

IATA

Transportfareklasse(r) (IATA)	: 3
Faresedler (IATA)	: 3
	:

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

RID

Transportfareklasse(r) (RID) : 3
Faresedler (RID) : 3

14.4. Emballasjegruppe

Emballasjegruppe (ADR) : II
Innpakningsgruppe (IMDG) : II
Emballasjegruppe (IATA) : II
Innpakningsgruppe (RID) : II

14.5. Miljøfarer

Miljøskadelig : Ja
Maritim forurensningskilde : Ja
Andre opplysninger : Unntak for miljøfarlige stoffer gjelder (væskemengde ≤ 5 liter eller nettovekt av faststoffer ≤ 5 kg)

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Veitransport

Oransjefargede skilt :

Tunnel restriksjonskode (ADR) : D/E

Sjøfart

EmS-nr. (Brann) : F-E
EmS-nr. (Spill) : S-E

Luftfart

Ingen data tilgjengelige

Jernbanetransport

Ingen data tilgjengelige

14.7. Sjøtransport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

IBC-kode : Gjelder ikke.

AVSNITT 15: Opplysninger om regelverk

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

15.1.1. eu-forskrifter

REACH Vedlegg XVII (reguleringsliste)

EU-reguleringsliste (REACH Vedlegg XVII)

Referansekode	Gyldig på
29.	Aspen R
3(a)	Aspen R ; Toluene ; ETBE ; Xylener ; Etanol ; n-heksan
3(b)	Aspen R ; Toluene ; ETBE ; Xylener ; Etanol ; n-heksan
3(c)	Aspen R ; Toluene ; Xylener ; n-heksan

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

EU-reguleringsliste (REACH Vedlegg XVII)

Referansekode	Gyldig på
40.	Toluen ; ETBE ; Xylener ; Etanol ; n-heksan
48.	Toluen

REACH Vedlegg XIV (godkjenningsliste)

Inneholder ingen stoffer som er oppført i REACH Vedlegg XIV (godkjenningsliste)

REACH-kandidatliste (SVHC)

Inneholder ingen stoffer som er oppført i REACH-kandidatlisten

PIC-forordning (foregående informert samtykke)

Inneholder ingen stoffer oppført på PIC-listen (EU-forordning 649/2012 om eksport og import av skadelige kjemikalier)

POP-forordning (persistente organiske forurensningsstoffer)

Inneholder ingen stoffer som er oppført på POP-listen (EU-forordning 2019/1021 om persistente organiske forurensende stoffer)

Ozon-forordning (1005/2009)

Inneholder ingen stoffer oppført på Listen over ozonnedbrytende stoffer (EU-forordning 1005/2009 om stoffer som bryter ned ozonlaget)

Seveso-direktiv (forebygging av storulykkerisiko)

Seveso Ytterligere informasjon : P5a

Forordning om forløpsstoffer til sprengstoffer (2019/1148)

Inneholder ingen stoffer oppført på Listen over forløpsstoffer til sprengstoffer (EU-forordning 2019/1148 om bruk og omsetning av forløpsstoffer til sprengstoffer)

Forordning om forløpsstoffer til medikamenter (273/2004)

Inneholder substans(er) oppført på Listen over forløpsstoffer til medikamenter (EF-forordning 273/2004 om produksjon og omsetning av visse substanser brukt til ulovlig produksjon av narkotiske og psykotropiske stoffer)

Navn	CN-betegnelse	CAS-nr	CN-kode	Kategori	Terskel	Bilag
Toluene		108-88-3	2902 30 00	Kategori 3		Bilag I

15.1.2. Nasjonale forskrifter

Norge

Norsk produktregistreringsnummer : 100781 (NOBB nr. 51713124, 55211043)
Norske nasjonale forskrifter : p. d) §12-6, Arbeidstakere under 18 år, FOR-2011-12-06-1355 Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning.
Kapittel 7, Arbeid med fare for forplantningsskader, FOR-2011-12-06-1357 Forskrift om utførelse av arbeid.

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Det er ikke foretatt noen kjemikaliesikkerhetsvurdering

AVSNITT 16: Andre opplysninger

Endringsindikasjoner:

Omarbeidet: 08.11.2022 pga bytte av Sikkerhetsdatablad-program og innføring av (EU) 2020/878.

Forkortelser og akronymer:

ADN	Europeisk avtale om internasjonal transport av farlig gods på indre vannveier
ADR	Europeisk avtale om internasjonal veitransport av farlig gods
ATE	Estimat over akutt giftig

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

Forkortelser og akronymer:	
Biologiske grenseverdier («BLV»)	Biologisk grenseverdi
CAS-nr	CAS-nummer
CLP	Forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger
DMEL	Avledet nivå med minimal virkning
DNEL	Avledet nivå uten virkning
EC50	Effektkonsentrasjon for 50% av individene
EU nr	EF-nummer
EN	Europeisk standard
IATA	Det internasjonale lufttransportforbund
IMDG	Internasjonal kode for sjøtransport av farlig gods
LC50	Dødelig konsentrasjon for 50% av individene
LD50	Dødelig dose for 50% av individene
LOAEL	Laveste observerte nivå for skadelig effekt
NOAEC	Konsentrasjon hvor ingen skadelig effekt observeres
NOAEL	Nivå hvor ingen skadelig effekt observeres
NOEC	Nulleffektkonsentrasjon
OEL	Eksponeeringsgrense på arbeidsplassen
PBT	Persistent, bioakkumulerende og giftig
PNEC	Beregnet konsentrasjon uten virkning
REACH	Registrering, vurdering, godkjenning og restriksjoner av kjemikalier. REACH forordning (EF) nr. 1907/2006
RID	Internasjonalt reglement for transport av farlig gods på jernbane
SDS	Sikkerhetsdatablad
vPvB	Svært persistent og svært bioakkumulerende
WGK	Vannfareklasse

Datakilder

: Leverandørens sikkerhetsdokumenter. EUROPAPARLAMENTS OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1272/2008 av 16. november 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger - endringer til direktiv 67/548/EØF, 1999/45/EF og forordning (EF) nr. 1907/2006.

Råd om opplæring

: Slå opp del 7 for informasjon om trygg håndtering.

Andre opplysninger

: Relevant informasjon fra komponentens eksponeringsscenarier er innarbeidet i avsnitt 4 - 13 i dette sikkerhetsdatabladet.

H- og EUH-setningenes fulle ordlyd:	
Acute Tox. 4 (Hudkontakt)	Akutt giftighet (ved hudkontakt) Kategori 4
Acute Tox. 4 (Innånding)	Akutt giftighet (ved innånding) Kategori 4
Aquatic Chronic 2	Farlig for vannmiljøet – kronisk fare, Kategori 2
Aquatic Chronic 3	Farlig for vannmiljøet – kronisk fare, Kategori 3
Asp. Tox. 1	Aspirasjonsfare, Kategori 1
Carc. 1B	Kreftframkallende egenskaper, Kategori 1B
Eye Irrit. 2	Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon, Kategori 2

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

H- og EUH-setningenes fulle ordlyd:	
Flam. Liq. 1	Brannfarlige væsker, Kategori 1
Flam. Liq. 2	Brannfarlige væsker, Kategori 2
Flam. Liq. 3	Brannfarlige væsker, Kategori 3
H224	Ekstremt brannfarlig væske og damp.
H225	Meget brannfarlig væske og damp.
H226	Brannfarlig væske og damp.
H304	Kan være dødelig ved svelging om det kommer ned i luftveiene.
H312	Farlig ved hudkontakt.
H315	Irriterer huden.
H319	Gir alvorlig øyeirritasjon.
H332	Farlig ved innånding.
H335	Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
H336	Kan forårsake døsighet eller svimmelhet.
H340	Kan forårsake genetiske skader.
H350	Kan forårsake kreft.
H361d	Mistenkes for å kunne gi fosterskader.
H361f	Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen.
H361fd	Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen. Mistenkes for å kunne gi fosterskader.
H373	Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.
H411	Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
H412	Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
Muta. 1B	Skade på arvestoffet i kjønnsceller Kategori 1B
Repr. 2	Reproduksjonstoksisitet, Kategori 2
Skin Irrit. 2	Etsende/irriterende for huden, Kategori 2
STOT RE 2	Giftvirkning på bestemte organer – gjentatt eksponering, Kategori 2
STOT SE 3	Giftvirkning på bestemte organer – enkelteksponering, Kategori 3, narkotiske virkninger

Klassifisering og fremgangsmåte som anvendes til utarbeidelse av blandingenes klassifisering i henhold til forordning (EF) 1272/2008 [CLP]:		
Flam. Liq. 1	H224	På grunnlag av testdata
Skin Irrit. 2	H315	Regnemetode
Muta. 1B	H340	Regnemetode
Carc. 1B	H350	Regnemetode
Repr. 2	H361fd	Ekspert bedømmelse
STOT SE 3	H336	Regnemetode
STOT RE 2	H373	Regnemetode
Asp. Tox. 1	H304	Regnemetode
Aquatic Chronic 2	H411	Regnemetode

Klassifiseringen samsvarer med

: ATP 12

Aspen R

Sikkerhetsdatablad

i henhold til REACH-forskriften (EF) 1907/2006 som oppdatert av forskrift (EU) 2020/878

Sikkerhetsdatablad (SDS), EU

Opplysningene i dette sikkerhetsdatabladet er basert på opplysninger som var i vår besittelse på det tidspunkt sikkerhetsdatabladet ble utarbeidet, og er gitt under forutsetning av at produktet anvendes under de forhold som er angitt, og i samsvar med den anvendelsesmåte som er spesifisert på emballasjen eller i relevant teknisk litteratur. Ethver annen bruk av produktet, eventuelt i kombinasjon med andre produkter eller prosesser, skjer på brukerens eget ansvar.